

Kázání při zahájení Synodu ECAV

Liptovský Mikuláš, 19. října 2012, 9.30 hod.

1J 2,6: *Kdo říká, že v něm zůstává, musí žít tak, jak žil on.*

Bratři a sestry, měl jsem dvě starosti, když jsem byl pozván k tomuto kázání a když jsem dostal biblický text, který je vybrán jako motto synodního zasedání.

Tou první bylo, proč to slovo bylo vybráno, proč právě ono. Co byste asi rádi slyšeli? Mohu vám nabídnout silný stesk představitele církve, který by byl moc rád, aby to i doma chodilo tak, že dávné apoštolské výzvy rovnaly vmžiku víru v církvi a rovnaly nejednotný dav v jeden šik. Ovšem nejsem farářem tak krátce, abych nevěděl, že kvůli naříkání mnohému farářů se pod kazatelny nechodí.

Druhou starostí bylo sloveso *muset* v textu, jak jej překládá český ekumenický překlad Bible. Pokusím se postupně vypořádat s oběma starostmi tak, aby to přispělo k důstojnému zahájení Vašeho synodního jednání.

Když čítáme dobové texty z počátků křesťanské éry, snadno můžeme získat dojem, že to tehdy bylo všechno idylické. Příbývalo jich, nesli si ještě nadšení z nové víry a nová společenství, do kterých vstupovali, je dobrým způsobem motivovala. Byli namotivovaní!

Ona to taková idylka nebyla. Lidé do nové víry nevstupovali ze vzduchoprázdna. Nesli si zvyklosti svých předcházejících náboženských věr, nesli s sebou svou osobní zátěž, všelijak si vykládali to, kým Boží Syn, Ježíš Nazaretský skutečně byl a jaký by jim vyhovoval. To se nemuselo vzájemně krýt. Stávalo se, že Ježíšova pozemská mise pro tu dobu byla tak nelogická a neracionální, navíc mimočasová a naivní, že někteří věřili, že se to světem mihl pouze jeho duch, jakýsi stín, který se jen zdál být člověkem z masa a kostí. Problém, a to těžký, byl na světě. Když si leccos z toho domyslíte a když si přečtete to, čím se autor tohoto listu zaměstnává před těmito slovy, zjistíte, jaké že to měli věroučné a církevně-praktické trable.

Doba, ve které se pohybovali ti, kterým apoštol Jan psal tento dopis, bezpochyby byla zajímavá, nikoliv však bezproblémová. Jako cíl svého věroučného psaní a vzdělávání si vzal udržet křesťany v pravé víře v Ježíše Krista a v tom, co z víry vyplývá, tedy udržet je i v bratrské a sesterské uctivosti a lásce. Tato výzva, již jste dnes slyšeli, je logická a vlastně nekonfliktní. Přesto je jasné, že když někdo řekne, že zůstává v Kristu, to je možná víc než kdyby řekl věří (je to takové typické slovo právě této epištoly, to zůstávání), pak to musí znamenat, že chce nést ovoce toho domácího, v jehož domě zůstává, nebo podnože, ze které vyrůstá. To je samo o sobě samozřejmé, nicméně problém o rozporu mezi tvrzením a praxí, nezná jen naše doba a naše politická scéna, nýbrž i svět víry a následování Krista.

Jednoduše to tam skřípalo. Byli ti, kdo sice říkali, že Krista poznávají a akceptují, ale jeho přikázání nebyli schopni naplňovat, ty autor bez problémů označí za lháře¹. To také je praktická ukázka duchovenské správy církve. Která bere na vědomí to, co vadí, reaguje na osobní zkušenost setkání s těmi, kdo se sice souvěrně tváří, ale mají úplně jiný záměr. V podstatě rezignovali na to, co říkají, ale i na to, jak chápou Krista ti, se kterými mluví. Pokud je v jakékoliv době velkým zájmem Kristových svědků misie, tedy nesení svědectví o Kristově spáse navenek, je třeba daleko více přemýšlet o tom, jaká měřítka sami snesou. Jakým měřítkům jsou/jsme schopni sami vyhovět! To se týká nejen těch, kdo psali epištoly, ani pouze těch, kdo stáli někde vpředu, ale všech, kdo jednou vyznali Krista svým Pánem, Pánem svého života a tedy autoritu, které chtějí co nejvíce podřídít své životy, svá slova, své myšlení. Tak vstoupili do stop, které je učí chodit jinak, než jak se naučili a jak jim bylo přirozené.

Apoštolovu slovu nerozumím jako příkazu, abychom zavedli přísnou církevní a presbyterní policii, která bude dohledávat, jak jsou plněna vyznání, která činíme. Rozumím tomu jako upozornění na skutečnost, jak snadno se z nás mohou stát lháři jenom proto, že neumíme důsledně naplňovat obsah svého vyznání víry. Pokud slova dnes téměř nikoho k ničemu nezavazují, pak pro nás kristovce postsocialistických zemí závaznost slov a vliv na naši praxi je jedním z měřítek věrohodnosti a především toho, jak věrohodná jsou zaslíbení

¹ ψεύστης ἔστιν

našeho Pána, jak mnoho pro nás znamenají. Rozporu mezi přihlášením se ke Kristovým zaslíbením a nežítím v nich si každý velice dobře všimne.

Zdá se to totiž někdy nepodstatné, zvláště dnes, mít přesně jasně určenou víru. Nedávno jsem opět četl takovou rádoby věřící výpověď, kdy ten dotyčný pravil, že věří, ale ne v nějak přesně určeného boha. V souvislosti tohoto listu nejde vlastně o to pouze věřit, nýbrž o to, komu jsem uvěřil. Vůči komu adresuji svou důvěru a proč vlastně potřebuji věřit v naprosto jasně vymezeného Boha. Ten naš, Bůh tradice starých biblických praotců a našich předků, ten je naprosto jasně definován.

Autor definoval Božího Syna naprosto jasně: v Ježíši Kristu byl na naší zemi přítomen Bůh a to skutečně a hmatatelně, nijak zdánlivě či snově, ale reálně tak, jak každý z nás reálně prožívá svůj život. Jeho přítomnost mezi námi měla ten důvod, aby nám moderně řečeno prezentoval vůli Boží. Ta má dost moci na to, aby zlomila lidskou svázanost vinami, hříchem a omyly a má moc na to, aby člověka proměnila k životu obětavému, upřímnému, pravdivému a formovanému zájmem, solidaritou a láskou vůči druhým. Aby člověk jinak myslel, jinak chodil jinak žil. Proto, že tak žil přesně dosvědčený jeho Mistr Pán.

Tím vzniká odlišnost a alternativa přístupu k životu. Je třeba, aby na této Zemi jinakost vůbec byla přítomna. Hezké bylo, jak při nedávné návštěvě ČR německý prezident Joachim Gauck trefně vystihl svou odlišnost od českého prezidenta Klause: *v některých momentech se naše názory budou lišit. Já mám sklon k naivitě, která se může střetnout s realitou, na to pan prezident poukázal. Ale nemohl ani popřít moji tezi, že naivita přináší naději a sílu. Já zase nepopírám, že se naivní člověk může lehce zasnít a sny pak neodpovídají pravdě.* (MfD, 11.10.2012) Taková křesťanská a Bohu oddaná naivita však nezavírá oči před světem, jeho bolestmi a jeho starostmi. Ona stojí právě na tom, že nám apoštolské svědectví potvrzuje, že po této Zemi prošel ve svém Synu Bůh a uhájil v realitě světa svůj záměr, svou vůli, aby v ní lidé poznávali, že nejsou zavrženi a že jsou přijati, a tak žili ze zaslíbení proměny sebe sama. To dává důvod k opuštění navykých cest, zvyků a soběstředné sobeckosti a k vyjití jiným směrem.

Takové vyjití pak má trvat, má mít směr i jistou rychlost. Sem patří sloveso muset. Naš pohyb kupředu je důležitý, a i když bývá pomalý, musí pohybem kupředu zůstat. V té souvislosti používá jiná epištola obraz růstu. Nakonec růst a ne opakování je starý židovský obraz pro život. To odpovídá výzvě apoštola Pavla, že máme dorůstat v Krista (Ef 4,15), tedy – a nyní budu hodně lidský – to slovo musíme v dnešním textu je výrazem podporující nutný a žádoucí směr pohybu, výdrže, vůle růst, kterou nesmíme oslabit. K tomu patří také vědomí, že se můžeme a musíme zvedat pokaždé, kdy člověka srazí něco, co nechce a čeho vzápětí lituje. Smyslem naší existence není hledat, jak druhý vyhovuje měřítkům Písma a jeho slov. Smysl naší křesťanské existence, myslím tady i u nás, v celém někdejším Československu a světě, je v jediném – v důsledném přiznávání se k Ježíši Kristu jako Bohu a v důsledné a radostné samozřejmosti, že jeho cesta je krásná tím, že má smysl. Není to ani bezcílné bloudění, ani zevšednělé opakování, ale téměř (a právě do našeho světa) dobrodružné vnášení radostné zvěsti, naděje evangelia, síly zaslíbení, stojících a vyvěrajících z toho, že v lidském těle a nelidském světě právě to uskutečnil a žil Bůh. A bylo to možné! Šlo to a dalo se to! Když to bylo možné a když se díky tomu měnila atmosféra a když byli vysvobozováni lidé a spása pomáhala tomu, aby se rozvíjela mezilidská solidarita, láska, padaly bariéry a život krásněl, pak ta apoštolova výzva se netýká toho, jak plníme a jak jsme sami se sebou spokojeni, ale toho, že není zbytí. My musíme jít cestou, která nese záchranu druhým, protože jinde už záchranu pokojem, smířením a láskou není. Proto musíme! Jinak zahyne původně dobré stvoření Boží. A to by byla hodně velká škoda!

Přeji vám plodné, pokojné, tvořivé synodní jednání. Ať je znamením toho, že říkáme, že v Kristu zůstáváme a také žijeme s takovým přáním, aby jeho záchranou žili ti všichni kolem nás, kteří právě takovou záchranu a svobodu hledají.

Amen.

Joel Ruml
synodní senior Českobratrské církve evangelické